

Izhaja vsako soboto ob
6. uri zvečer.

Prodaja se v tistih tržških
tobakarnah kakor „Edinost“
po 2 kr. odtis.

Naročniki „Edinosti“ dobi-
vajo to prilogo vse leto,
ako priložijo naročnini za
„Edinost“ še 1 gld.

NOVIČAR

Cene oglasov v „Novičarju“
so: za peti-vrstico 8 kr.,
za naslove z debelimi čr-
kami se plačuje prostor, ko-
likor bi ga obsegalo navad-
nih vrstic. Poslana, javne
zahvale, osmrtnice in do-
mači oglasi, po pogodbi

Frankovana pisma in rokopis
je pošiljati vredništvu „Edinosti“.
Nefrankovana pisma se ne
sprejemajo.

Kaj sedaj?

Ravnokar je mestni magistrat v Trstu izdal svoj obračun ali sporočilo za minolo leto 1892. Ta obračun izkazuje primanjkljaja ali deficita 356.150 gld. 73 1/2 kr. Skupni dohodki so znašali svoto 2.771.860 gld. 20 kr., troški pa 3.128.010 gld. 93 1/2 kr. L. 1891 bilo je primanjkljaja 259.488 gld. 68 kr. Nasproti proračunu so bili troški za 66.509 gld. 26 1/2 kr. manjši, kajti, dočim je proračun izkazoval primanjkljaj 422.660 gld., je isti v istini znašal samo 356.150 gld. Dolgovi ali dolžni ostanki znašajo sedaj 1.114.410 gld. 59 kr. —

Vspreh in posledica je torej deficit predlansko, deficit lansko in deficit letošnje leto! Edina tolažba, katero izreka poročilo k obračunu je, da je primanjkljaj za 66 tisočakov manjši, nego je bil proračunjen. A to je jalova tolažba. V proračunih izkazujejo nalašč še večje primanjkljaje, da bi dokazali vladi, da mora priti na pomoč bodisi s potrjenjem novih občinskih doklad ali pa z aktivno svojo pomočjo.

Sredi minolega leta je ministerstvo ustreglo prošnji tržških krčmarjev ter odločilo odpraviti krivično občinsko doklado na vino pri razpečavanju na drobno, namreč točarino. Ta vladni odlok je gošpodo zadal tem huje, ker se ga niso nadejali. Vlada jim je s točarino odvzela glavni dohodek, s katerim so navadno pokrivali „izvenredne troške“. Potem so jeli moledovati milosti pri vladi ter so res dosegli, da jim je dovolila pobiranje točarine še za letošnje leto.

Ako so že popred izkazovali velike primanjkljaje, storiti so morali to letos še v večji meri, ker jim gotovo odpade točarina. Za letos so izkazali zgube okolu 470 tisoč goldinarjev ter dne 24. julija t. l. siloma in hitroma zbornali vkupe sejo mestnega zbora v posvetovanje, kaj je sedaj začeti. Z veliko večino so vsprejeli predlog dotičnega odseka, da se na mesto točarine poviša doklada na državni užitninski davek na vino od 100% na 160%, doklada na pivo od 100% na 300% drž. užitnine in primeroma tudi na meso. Niso torej hoteli poslušati predlogov okoličanskega poslanca Nabergerja, da se namreč skrijejo troški s tem, da se odpravijo razni nepotrebni magistratni funkcije, in nepotrebne laške šole v okolici; da se naloži doklada rajši na vsa laška vina, ki se uporabljajo v mestu itd. Niti to se jim ni prijelo, da je sam vladni zastopnik namignil, da vlada težko odobri sklep povišanja doklada.

A magistrat obrača in vlada obrne. Povišanje doklade na vino od 100 na 160% je vlada sicer odobrila, a te doklade bodo pobirali državni organi ter bodo s tem mestu olajšano za okolu 80.000 gld., katere izdaja sedaj za upravo daca.

Povišanje doklade na vino od 100 na 160% drž. užitnine jim je torej vlada dovolila, odrekla pa je potrdilo površnanju doklad na pivo in meso. Prihodnje leto bode torej plačevalo vino toliko pri urodu v mestu, kolikor, ako bode pridelano v obsežju užitninske črte, 6 gld 40 kr. mestne doklade in 3 gld. 40 kr. državnega daca, vkupe torej 9 gld. 80 kr., bodisi da je sam použijes na domu ali je razprodajaš na drobno.

Izvestno je ta davek jako visok ter zadene v prvi vrsti naše slovenske okoličane poleg mesta, kateri so edini vino-rejci v obsežju užitninske črte, vendar pa ni tako krivičen kakor sedanja točarina, ko ne more nikdo razgolagati s svojim blagom, kakor hitro je prišlo pod roko magistratnih daccarjev. Vender imamo žalosten izgled v bodočnost. To pa rečemo mirno vestjo, da bodo davki tudi v bodoče tako veliki, da se z njimi prav lahko pokriva izdatki. Vendar pa tržška glasila pojo staro pesen, da vlada noče privoliti, da se uredi mestne finance. Mestni zbor ima nocoj javno sejo, pri kateri se bode brez dvojbe sklepalo o kakšnem drugem izumu finančnega odseka, kako povišati sedanje doklade ter še bolj obremeniti uboze občane. — Vlada pa spodbuja občino v svojem poročilu, da ostali primanjkljaj pokrije z dobrim gospodarstvom in varčevanjem, in če to ni mogoče, z naganjem doklad na premožnejše slojeve. Temu dobremu nasvetu se pa omenjena glasila rogajo rekoč, da v mestnem gospodarstvu ni možno več stiskati, nego se stiska sedaj. In tudi mestni očetje gotovo ne privole, da se krčijo izdatki. Magistrat torej pravi, da ne more pokriti primanjkljaja brez novih doklad, a vlada, če hoče biti dosledna, mu jih ne sme odobriti. Kaj potem torej?

NOVIČAR.

O razvoju krize poročati nam je nastopno: Knez Windischgrätz je dne 8. t. m. zopet razpravljal v dolgih pogovorih z načelniki glavnih strank. Niso pa prišli do sporazumljenja. Posvetovanju prisustvoval je tudi državnozbornski predsednik vitez Chlumecsky. V dobro poučenih krogih misli se, da kriza skoraj konča. — Da je bilo posvetovanje brezuspešno, potrjuje tudi večerajšnji oficijozni „Fremdenblatt“. Tega dne so govorili na Dunaju o naslednjem ministerstvu: Predsednik: Windischgrätz; notranje zadeve: Bacquhem; pravosodje: Schönborn; nauk in bogočastje: Bobrzinski; poljedelstvo: Falkenhayn; finance: Plener; obrambno: Welsersheimb; galiski minister: Javorski. Trgovinsko ministerstvo sprejme od leve brčkone dvorni svetnik Exner, ker se brani baton Widmann vstopiti v ministerstvo. Exner je liberalce in predsednik dunajskega enologičnega obrtnega muzeja. — Levičarji se krepko ustavljajo kandidaturi Bobrzinskega. Izjavili so, da ga ne sprejmejo pod nobenim pogojem zaradi tega, ker podpisal versko šolo in ker ne zna popolnoma nemški (!!). Skušalo se bode toraj zadovoljiti tudi levičarje s tem, da ostane na svojem mestu plemeniti Gautsch. Ako pa konservativci in Poljaki ne bi odmaknili kandidature Bobrzinskega, potem se umakne levice, in stopi v opozicijo koalicijskemu ministerstvu. Kriza mora pa končati že z bok tega, ker cesar odpotuje, kakor smo javili, dne 13. t. m. v Monakovo.

Istotako bila so brezuspešna posvetovanja dne 9. t. m. Nadejajo se pa vender, da morejo predložiti cesarju do danes, 11. novemb. sporazumno sestavljeno mini-

sterstvo. Po tem „sporazumljenju“ sprejme Bacquhem notranje zadeve, trgovinsko ministerstvo pa brčkone levičar Widmann. Z druge strani se govori, da sprejme sestavo novega ministerstva grof Baden, ako se Windischgrätz ne posreči njegov „poskus“. — Vsa zadeva je danes še tako zamotana, da jo bodo morali kar siloma razmotati in nasledek bode ta, da ostanejo razne stranke nezadovoljne in da bomo menda imeli valed tega kmalu novo krizo.

Na Dunaju so zopet izvolili prejšnjega župana, dra. I. Pixa, ki se je bil odpovedal. Mej opozicijo je nastalo veliko razburjenje radi tega izida, tako, da se je morala seja zaključiti.

Iz Berolina javljajo o rezultatu volitev v prusko deželno zbornico. Izvoljenih je: 149 konservativcev, 59 liberalnih konservativcev, 90 liberalnih nacionalcev, 91 centralistov, 14 narodnih liberalcev (ljudske stranke), 6 unijonistov in 18 Poljakov.

Umestna naredba. Rusko prometno ministerstvo je odredilo, da odslej odpirajo poštne uradniki na pošti v prisotnosti poveljnika vse priporočena (rekoman-dirana) pisma. Ako bode v katerem priporočenem pismu denar, ne da bi bilo zaznamovano na omotu, ali če je svota v pismu manjša kakor je zapisana na omotu, zapleni se ves denar v prid državne blagajnice. Od denarja, kateri prihaja iz inozemstva v priporočenih pismih, zapleni se 75% v prid države. Po tej naredbi se gotovo ne bodo slišale več pritožbe, kakoršne so običajne pri nas, da namreč v priporočenem pismu ni bilo denarja, čeprav je strije ali oče pisal: „Tukaj ti priložim toliko in toliko goldinarjev“, ali pa se je našla v pismu manjša svota, kakor je naznačena v pisanju.

Francoski škof o Rusih. Kakor drugi francoski škofje, proslavil je tudi škof nimeški, Mons. Illie, obisk Rusov na Francoskim. V okrožnici, katero je razposlal pa svoji škofiji, piše mej ostalim nastopno: „Vzgleđi pobožnosti, kakoršne so nam dali ruski mornarji, so taki, da nas opominjajo, da je Gospod prvi gospodar, ki čuva vojništvo, in da so od Njega odvisna vsa cesarstva, in le kadar On hoče, zadenejo narod velike naloge. Videli smo, kako so se ti mornarji v molitvah obračali k Njemu na svojih krasnih brodovih; kako so prepevali „Tebe Boga hvalimo!“ v svojih cerkvah, tako v Toulonu kakor v Parizu. Tudi mi se svoje strani smo dolžni zahvalo na milosti, koja nam je poslana. Zbok česar hočemo jutri, na dan Vseh svetih, od vsega srca opraviti zahvalno službo.“

Imenovanja. Finančni oficijal Viljelm Stransky je imenovan blagajnikom v IX. pl. razr. pri dež. finančni blagajni v Trstu; davčni preglednik Ernest Lenarduzzi je imenovan oficijalom v X. pl. razr. pri isti blagajni.

Knezoškofom v Gradcu je imenovan veleč. dr. Leopold Schuster.

V Gorici je razpisana služba stolnega vikarja. Znati mora oba deželna jezika. Slovenski bode moral propovedovati, italijanski in nemški pa spovedovati.

Ruski komponist Peter Igljč Čajkovski umri je te dni v Petrogradu.

Okrajno sodišče v Cerknici prične poslovati z dnem 1. januarja 1894.

Poziv! V sredo dne 15. t. m. ob 1/2 9. (poldeveti) uri zvečer, bode pevska vava v prostorih „Delavskega podpornega društva“.

Povabljeni so najljubneje vsi čč. gg. pevci, osobito pa oni, kateri se mislijo že vpisati v „Slov. pevsko društvo“ v Trstu. Pridejo naj kar naravnost k skušnji v sredo zvečer. Žrtvujte ono poldruge uro petju, kajti le z združenimi močmi da se kaj napraviti. Upam, da ne zastane nijeden, kateri čuti le količkaj ljubezni do petja, kateri čuti, da more se svojim glasom pripomoči do tega, da napravimo odločen korak na kulturnem polji. Ne nazaj, nego naprej moramo!! Nadejam se, da smemo pričakovati lepših dni v društveni sobi. Na svidenje torej v sredo dne 15. t. m. zvečer v društvenih prostorih „Delavskega podpornega društva“.

Ivan — — —

Z Opčin nam se piše: Poleg slovenskega „Nikodema“ in „Pevsko bralnega društva“, govori se, da mislijo nekateri udje iz omenjenih društev ustanoviti „Društveno gostilno“, kjer bi se točila pristna domača vina, pridelana od sodov.

Namenjena gostilna stati bi morala ob državni cesti, v postrežbo tujcem, posebno pa Tržčanom, kateri ob nedeljah popoldne kaj radi zahajajo na Opčine.

Od sv. Alojzija se nam piše: Tudi v našem okraju je podpisalo nad 60 starišev prošnjo za slovensko šolo. V tem tednu bili so vabljene očetje pred komisijo k sv. Jakobu v hišo laško šole (Via delle scuole) — a tužno, prišlo jih je samo 23, in še od teh je bila večina odvržena, ker se stariši menda boje potrditi, da so podpisali prošnjo za slovensko šolo v Kadinu. Opo-minjamo še enkrat vse tiste, kateri so podpisali to prošnjo, da pridejo v nedeljo k sv. Jakobu in tam odločno potrdijo, da so ali sami podpisali ali privolili, da je drugi za nje podpisal. Ni se treba bati; ako zdaj zastanete, ne dobite nikdar več šole. — Vsak, kdor je dobil povabilo, naj ne pozabi na svojo dolžnost. Kdor ne ve, zakaj je poklican, naj vpraša gospoda Kluna, ki je prvi podpisan, ali katerega družega gospoda! Vsakdo jim rad razloži važnost prošnje. — V tem trenutku priporočamo vsacemu bolj izvedenemu Slovincu, da gre na roko nevednim Kadincem. Opomnim še, da kdor ne pride, utegne še biti kaznovan. Toraj naprej za slovensko šolo v Kadinu! Vaš prijatelj.

Novačenje. Mestni magistrat naznanja vsem mladeničem, rojenim leta 1873, 1872 in 1871, toliko spadajočim pod tržško občino, kakor inostrancem, kateri menijo prositi za oproščenje od vojaške službe, da si za časa preskrbé potrebna dokazila, kakor krstne liste, svedoče poroke, šolska spričevala itd.. Onim mladeničem pa, ki so za vojaško službo celoma nesposobni, da se zglasé pri mestnem magistratu v teku prihodnjega januarja meseca. Vse prošnje za oproščenje od dejanske vojaške službe se morajo predložiti mestnemu magistratu do konca januarja 1894. Potrebne tiskovine, da se dokaže potreba novačenca v družini, se dobe na magistratu (vojaški oddelek), kjer se dobe tudi vsa druga pojasnila.

V Tolminu so osnovali „Ljudsko posojilnico in hranilnico“. Načelnik jej je dekan Kragelj.

